

Hyvä kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja, jäsen ja varajäsen

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry sekä Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry ovat tutustuneet Helsingin itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelmaan, joka on lautakunnan esityslistalla 15.6. Näemme siinä edelleen isoja ongelmia, jotka vaarantavat saariston monimuotoista luontoa etenkin silloin, kun saariston virkistyskäyttö lisääntyy merkittävästi. Saarten kasvillisuus kuluu jo nyt vauhdilla ja häiritsee lintuja pesintää nykyisessä virkistyskäytössä, mihin suunnitelman tulee vastata pikaisesti.

Saarten jakoa eri kategorioihin on parannettava

Valitettavasti luonnoksen esittämään saarten jakoon neljään kategoriaan – tähtikohteisiin, retkisaariin, jokamiehensaariin ja rajoitetun käytön saarten luokkaan A4 – ei ole tehty muutoksia. Kuitenkin esimerkiksi joidenkin jokamiessaarten, kuten linnustoltaan ja kasvillisuudeltaan arvokkaiden Hattusaaren, Pihlajaluodon, Tammaluodon ja Pitkärivin siirtäminen rajoitetun käytön A4-luokkaan parantaisi itäisen saariston luonnon monimuotoisuutta ja lajien selviämistä lisääntyvän virkistyskäytön paineessa. Todennäköisesti sitä kannattaisi suurin osa saariston ulkoilijoista ja retkeilijöistä, jotka ovat yhä ympäristötietoisempia, jos he saisivat selkeää tietoa saarten runsaan virkistyskäytön, kasvillisuuden kulumisen, lintujen pesintöjen häiriintymisen ja luonnon monimuotoisuuden suhteista.

Luontoarvoiltaan erityisen herkkiä saaria ja luotoja huomioitava tarkemmin

Hoito- ja kehittämissuunnitelma esittää, että luontoarvoiltaan herkimmille saarille ei osoiteta virkistyspalveluja. Näin ei kuitenkaan tapahdu monella saarella. Suunnitelmaa tulee korjata tältä osin. Esimerkiksi Pikku Niinisaaren, joka on merkitty retkeilysaareksi, lisätään rantautumismahdollisuuksia ja telttailua. Saarella kasvaa maakunnallista tasoa olevia METSO-metsiä, joiden kulumista tulee vähentää sen lisäämisen sijaan. Itäisellä Villaluodolla lisätään maihinnosumahdollisuuksia ja telttailua lähelle Eteläluotoa, joka on kareineen poikkeuksellisen arvokas lintukohde. Suunnitelman luonnoksessa vaadimme Eteläluodon muuttamista kareineen rajoitetun käytön alueeksi 4A, jossa maihinnosuu kielletään 1.4.–15.8. Sama koskee Pihlajaluotoa.

Maihinnosukieltoa voi ja tulee käyttää

Suunnitelma näkee maihinnosun olevan sallittua jokamiehenoikeudella kaikilla saarilla ja luodoilla lukuun ottamatta luonnonsuojelualueilta. Lisäksi se pitää suositusta välttää maihinnosua lintujen pesintäaikana ainoana keinona, jolla voi rajoittaa pesivien lintujen häiritsemistä. Linnustollisesti arvokkaiden kohteiden osalta suositus maihinnosun välttämisestä ei kuitenkaan ole vaikutuksiltaan riittävä instrumentti lintujen pesimärauhan turvaamiseksi pesimäaikaan 1.4.–15.8.

Erityisesti Pitkärivin ja Itäisen Villaluodon eteläpuolisen luodon kaltaisilla luonnontilaisilla ja/tai vähäpuustoisilla, verraten suojattomilla saarilla vähäininkin maihinnosuliikenne voi häiritä saaristolintujen pesintää. Pitkärivi kuuluu lisäksi Eestiluodon saariston maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen, joka on erittäin uhanalaisen karikukon edustavinta ja tärkeintä pesimäaluetta Uudellamaalla. Maihinnosun rajoittaminen tällaisilla kohteilla pesimäaikaisella maihinnosukiellolla on linjassa LSL 39 §:n rauhoitussäännösten kanssa ja tukee alueiden kestäväää käyttöä. Esitämme siksi, että linnustollisesti arvokkailla kohteilla (Hattusaari, Pitkärivi, Itäisen Villaluodon eteläpuolinen luoto, Pihlajaluoto) otetaan käyttöön maihinnosukielto pelkkien suositusten sijasta.

Vähennetään saarten pienpuuston harvennuksia

Helsingin valtuuston loppuvuonna 2020 tekemä linjaus vähentää pienpuuston harvennuksia virkistymetsissä tulisi huomioida esitettyä paremmin myös Itäisessä saaristossa. Monissa saarissa tiheähkö aluspuusto on ainoa tekijä, joka ohjaa liikkumista vakiintuneille poluille ja toimii siten maapohjan kulumisen suojaajana.

Pienpuusto ja aluskasvillisuus muodostaa myös tärkeän lisääntymis-, ruokailu- ja levähdyspaikan lukuisille lintulajeille. Erityisen tärkeä merkitys tällaisella alikasvoksella on häiriöherkille ja uhanalaisille lajeille. Saaristossa pesii varpuslintuja, kuten pajulintuja, tiltalteja ja kivitaskuja sekä lehtokurpan kaltaisia pensaiden ja oksien suojassa pesiviä kahlaajia. Lisäksi pienpuilla on merkitystä muutonaikaisena suojapaikkana monille muille lajeille.

Saarten polttopuuhuolto turvataan nopeasti tai tulenteko kielletään

Saaristohuollon, johon polttopuut kuuluvat, kehittämisen aikataulua suunnitelma ei arvioi. Sen on kuitenkin tapahduttava rinnakkain virkistyskäytön lisääntymisen tahdissa. Jos polttopuuhuoltoa parannetaan vasta 3–5 vuoden kuluttua, se merkitsee saarten puustolle ja lahopuille merkittävää tuhoa polttopuina. Ennen kuin polttopuuhuolto saadaan toimimaan, saarilla kannattaa kieltää avotulen tekeminen ja sulkea saunat.

Lisää rahaa luonnolle

Hankkeisiin arvioidaan kuluvan noin 4,6 miljoonaa euroa. Ainoastaan yksi hanke liittyy suoraan luontoon, Hattusaaren luontoarvojen turvaaminen, joka saa 51 000 euroa. Ehdotamme hankkeisiin lisäksi luontokartoituksia, jotka esimerkiksi kasvillisuuden osalta ovat puutteellisia ja vanhentuneita. Saaristoluentoalvojan työn kehittäminen voidaan myös ottaa hankkeeksi.

Helsingissä 12.6.2021

Antti Halkka
puheenjohtaja
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry.

Emilia Pippola
järjestösihteeri
Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry.

Aleksi Mikola
puheenjohtaja
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry.

